

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת תזריע מצורע כ"ט ניסן תשע"ב | גליון 499

דברי הימים

ספירת העומר

ימים אלו, צריכים חיזוק גדול בכל עניני בין אדם לחברו. הקושי של ימי ספירת העומר החל עוד מזמן בריאת העולם. אז הקריב הבל מנחה מבכורות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה. ומאותו יום החל קין להיות אויב את הבל אחיו וחשב עליו מחשבות להאבידו מן העולם, עד שביום שבעות קם עליו והרגו.

ומאותו זמן, ימי ספירת העומר הם זמנים מועדים למדנים בין אחים ולשנאה בין בניים. אמרו חז"ל (יבמות ס"ב): שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה! מדוע נאמר 'שנים עשר זוגים' ולא 'עשרים וארבעה אלף'? אלא משום שרבי עקיבא בראותו את גודל הפורענות ההולכת המתרגשת על תלמידיו בגין מריבתם, הלך וזיווג כל תלמיד חלש אצל החזק כדי שישפיע החזק לחלש ותגדל האהבה והאחוה. אך כבר לא הועיל ונפטרו כולם.

האר"י הקדוש שלמד את כל חכמת הקבלה מפי אליהו הנביא נפטר מן העולם בעקבות מריבה שנפלה בין התלמידים. תלמידו רבי חיים ויטאל עשה הכול כדי שישכנו אחווה ושלום בין התלמידים. אך מעשה שטן הצליח ומלחמה פעוטה שהתגלעה בין ילדים קטנים כילתה בלהבותיה את החבורה כולה וגרמה לארון האלוקים לעלות בסערה השמימיה. כמה יש להישמר בימים אלו מן הכעס ומן המחלוקות. כי השטן היודע את יצר הימים משתדל בכל כוחו ללבות מחלוקות ולשלח מדנים.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

לבב ימים

יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה למרום מצאו להקדוש ברוך הוא שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו: ריבוננו של עולם, מי מעכב על ידך? אמר לו: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות! אמר לפניו: ריבוננו של עולם, הראהו לי! אמר לו: חזור לאחוריי! הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים. תשש כוחו. כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו: רבי, מניין לך? אמר להן: הלכה למשה מסיני! נתיישבה דעתו של משה. חזר ובא לפני הקדוש ברוך הוא, אמר לפניו: ריבוננו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידיו?! אמר לו: שתוק, כך עלה במחשבה לפני! אמר לפניו: ריבוננו של עולם, הראיתני תורתו הראני שכרו... אמר לו: חזור לאחוריי! חזר לאחוריו ראה ששוקלין בשרו במקולין... אמר לפניו: ריבוננו של עולם: זו תורה וזה שכרה?! אמר לו: שתוק, כך עלה במחשבה לפני!

ועוד אמרו במדרש (במדבר רבה י"ט): דברים שלא נגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחביריו! ואמרו עוד (שם) "וכל יקר ראתה עיני" (איוב כ"ח), זה רבי עקיבא וחביריו. עד כאן הגיעה מעלת רבי עקיבא שעד ארבעים שנה לא היה שונה כלום...

כל יהודי יכול לחזור בתשובה! גם אם חלפו שנים רבות מתוך חוסר ידיעה והתרחקות מן התורה, אפשר להתחיל הכול מחדש ולזכות למדרגות רמות ונעלות, גם בני"ב במצרים היו במ"ט שערי טומאה, אך זכו לעמוד לרגלי הר סיני ולשמוע את קול ה' בכח. זהו כוחם של ימים אלו, ניתן בהם להגיע משפל המדרגה לרום המעלה.

הימים שבין פסח לעצרת הם זמן ראוי ומסוגל לתשובה, כתבו בספרים הקדושים כי יום טוב של פסח כנגד ראש השנה וחג השבעות כנגד יום הכיפורים וכל הימים שבינתיים דומים לעשרת ימי תשובה. על כן ראוי להתעורר בתשובה בימים אלו ומה יתאונן גבר ח"ע לחטאיו ויחפש דרכיו ויחפור וישוּב עד ה'. סגולה נפלאה להתעורר בתשובה, להתבונן בסיפור חייו של רבי עקיבא, שזיו שמתו מאיר באור נוגה בימים אלו, אמנם סיפור ידוע הוא, אך מוסר ההשכל שבו מתחדש ומאיר בכל פעם מחדש. מתחילה היה עקיבא אומר: מי ייתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור... אמרו לו: למה לא אמרת אנשכנו ככלב! אמרו להם: זה נושך ושובר עצם וזה נושך ואינו שובר עצם... אכן, קשה כשאול הייתה השנאה ללומדי התורה.

אמרו חז"ל: בן ארבעים שנה היה עקיבא ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר. אמר: מי חקק אבן זו? אמרו לו: לא המים שנופלים עליה תדיר בכל יום? וכי אי אתה קורא אבנים שחקו מים?!... מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה מים הרכים פסלו את הקשה, דברי תורה שקשים כרזול על אחת כמה וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם... מיד חזר ללמוד תורה. הלכו הוא ובנו וישבו אצל מלמד תינוקות. אמר לו: רבי, למדני תורה! אחז רבי עקיבא בראש הלוח ובנו בראש הלוח, כתב לו אל"ף ב"ת ולמדה... כך היה לומד והולך עד שלמד כל התורה כולה, והעמיד עשרים וארבעה אלף תלמידים והיה רועה ישראל ארבעים שנה. שני מנהיגים גדולים היו לעם ישראל: משה רבנו ורבי עקיבא. ושניהם הנחילונו את היסודות של היהדות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. מצינו בחז"ל (מנחות כ"ט): אמר רב

ר"ת	יציאית השבת	כניסת השבת	ירושלים
20:29	19:50	18:36	ירושלים
20:26	19:52	18:52	ת"א אשדוד
20:26	19:52	18:43	חיפה
20:25	19:51	18:50	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

שלוש שלומות הן

חובה על כל אחד מישראל בייחוד בימי הספירה להרבות שלום בעולם, להיות באהבה ואחוה עם בני ביתו, שכניו וכל מכריו, וכך תמושך ברכה לאדם עליו ועל כל בני משפחתו.

דרשו חז"ל "שלא בראו הקב"ה (את העולם) אלא על מנת שתהא שלום בין בריותיו". ישנן שלוש דרגות בקשר של שלום בין בני אנוש, ובאים הם לידי ביטוי אף בתוך ביתו של אדם. כפי שאמרו חז"ל, "שלוש שלומות הן, נהר, ציפור וקדרה, הרואה אחד מאלו בחלומו, יצפה לשלום".

הדרגה הראשונה והבסיסית דומה לנהר, שכל מהותו לקשר בין שתי ערים בקשר תובלה ומסחר, אך כל עיר נשאר עצמאית בפני עצמה, כך השלום בדרגה זו מהותו לקשר בקשר גומלין בין שני בני הזוג, ללא עימותים. ובכך כל אחד ממלא את חובותיו בחיי הנישואין, אך מתוך מטרה לממש את האינטרסים האישיים הנצרכים לו. דרגה זו חשובה לתחילת קשר אנושי בסיסי בין שני בני הזוג מתוך כבוד ואדיבות, ללא גילויי כעס.

הדרגה הגבוהה יותר נמשלת לקדרה - סיר. ניצול של שתי כוחות מנוגדים, אש ומים, יכול להתבצע רק ע"י התינוק של הקדרה. לא ניתן להניח אוכל בתוך מים מבלי לבשלו, משום שבכך נפסד הוא מטעמו, אך גם לא ניתן להניחו ישירות ע"ג האש כי בכך יחרך ולא יהיה ראוי למאכל. הקדרה אם כן, גורמת לשלום בין האש והמים המשתמשת בכוחה של האש ליצור חום ובכוחם של המים לשמר את החום וכך מתבשל המאכל.

חיי הנישואין מעצם טבעם, מובילים לשלום מסוג זה, יש מטרה לשני בני הזוג להקים בית, לנהל משק בית ולהשתכר כדי מחיה, לגדל ילדים ולחנכם. בני הזוג נצרכים אחד לשני כדי לעמוד ביעדים אלו, ואכן ניהול הבית וגידול הילדים יוצרים קשר ורגש הקושרים אותם זה לזה.

אך אל לו לאדם להשאיר בדרגה זו, משום שכאשר יעלמו המטרות, יגדלו הילדים ויפרחו מהקן, והתלות הרגשית בין בני הזוג תפחת, יתפוגג הקשר ביניהם.

דרגה זו של שלום הקדרה מהווה בסיס איתן של תחושת אמון הדדי בין בני הזוג, המובילה ליצירת קשר בדרגה עילאית יותר של שלום הציפור. לציפור שתי תכונות שונות מנוגדות לכאורה, ביכולתה של הציפור בהתחשב במבנה גופה להתקיים על הארץ אך גם לדאות במרומים. שתי תכונות שונות שהתמזגו בבריה אחת. דרגה זו היא הקשר העילאי ביותר, בו שני בני הזוג הופכים ליישות אחת, קשר שאינו מגיע ממחשבה על טובת הנאה ואף לא מתלות רגשית, אלא מתוך הזדהות עמוקה ורבת משמעות בין בני הזוג, שכל אחד מבני הזוג מאושר להעניק לחברו כשם שהוא מאושר לקבל ממנו. קשר שלא קיים בו מושג של "אני", אלא "אנחנו". זהו שלום הציפור - שניים שהם אחד!...

נגע צרעת

לימדונו חז"ל, לעולם אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה, שמתחילה היו באים הנגעים על הבתים...לא חזר בו באים הנגעים על הבגדים... לא חזר בו באים בגופו של האדם. מדקדק רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל בספרו "כסף נבחר" ושואל, מצינו שהתחילה התורה בנגעים שבאים בגופו של האדם. היה ראוי לכתוב בתורה קודם נגעי בתים, ואחר כל נגעי בגדים ולבסוף נגעי אדם.

נאמר בפרשה "פי תבאו אל ארץ פנעו... ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אֲחֻזְתְּכֶם" אמר רש"י הקדוש, בשורה היא להם, לפי שהטמינו אמוראיים מטמוניות תחת הקרקע, לכן בשרם בנגעי הבתים כדי שינתצו הבתים ויגלו המטמוניות. ומבאר הרמב"ן שכל זמן שהיו ישראל במדבר, לא לקו בנגעי בתים ובגדים, ואף לאחר שנכנסו לארץ ישראל למשך ארבע עשרה שנה של כיבוש וחילוק לא לקו בנגעי בתים, ולכן אמר "פי תבאו אל ארץ פנעו" ורק אחר כך "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אֲחֻזְתְּכֶם". אף בנגעי בגדים לא לקו במדבר שהרי כתוב שלאחר ארבעים שנה במדבר "שמלתך לא בלתה מעליך" (דברים ח' ד), ואם היו לוקים ודאי היו מוכרחים לכבס הבגדים. ולפי זה מתבאר סדר התורה שהתחילה בנגעי אדם, שהוא דבר שהיה נוהג לפי אותה עשה במדבר, כפי שראינו שמרים הנביאה נצטרעה במדבר, ובנגעי בתים ובגדים שלא היו נוהגים במדבר, כתבם לבסוף.

מרפאות

"וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא י"ב ג')

דרשו חז"ל: מדוע נימול התינוק לשמונה ימים? אלא משום שהתמלא הקב"ה רחמים על התינוק להמתין לו עד שיהיה בו כוחו. שואל ה"אור החיים" הקדוש, מי גילה סוד זה שלאחר שמונה ימים בדיוק יהיה בתינוק כח. ומביא את מה שכתוב בזוהר, שממתינים לתינוק שמונה ימים כדי שיעבור עליו שבת, ותגיעהו הנפש החיונית שמושפעת בעולם ביום השבת. כמו שאמרו חז"ל על העולם, שקודם שבאה השבת בששת ימי בראשית, היה העולם רופף ורועד, כיון שבאה שבת נתחזק העולם ונח. אף התינוק מקבל כח חיוני ביום השבת ונהיה בר קיימא.

הט"ז מביא טעם למנהג שהובא ברמ"א, לעשות סעודה ומשתה בליל שבת לאחר שנולד זכר והוא סעודת מצווה. ובשורש המנהג שהוא מחמת שהתינוק אבל על תורתו ששכח, ולכן בוכה עם לידתו. בספר "פניני דברי יאשיהו - זוכר הברית" מבואר, כי הזמן לנחם התינוק דווקא בשבת קודש, כי שבת קודש היא יום זיכרון, כמ"ש בנוסח קידוש "תחילה למקראי קדוש זכר ליציאת מצרים", שעל ידי מקור הטוב שמתגלה ביום השבת, הכול זוכרים נשכחות ויודעים את התורה, ובזה התינוק מתנחם מצעריו.

"וַיְנַחֵהּ, וְלָקַח לְמַטְהַר שְׂתֵי-צִפְרִים חֵיוֹת טְהוֹרוֹת וַעֲצָן אֶרֶז וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת וְאָזַב" (ויקרא י"ד ד')

פירש רש"י הקדוש, "וַעֲצָן אֶרֶז", לפי שהנגעים באים על גסות הרוח. "וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת וְאָזַב" מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזוב.

מדוע אכן יש להביא עץ ארז היה די להביא שְׁנֵי תוֹלְעֹת וְאָזַב שמרפאים את האדם מגאוותו. מבאר ה"חידושי הרי"ם", בעבודת השי"ת נדרשת מהאדם להגיע להכניעה ושפלות כְּאָזַב וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת. אך פעמים צריך האדם דווקא גאוה ואומץ לפעול כְּעֵץ אֶרֶז, בבחינת "וַיַּגְבֵּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'".

"וְכִכְסֵּם הַמַּטְהָר אֵת בְּגָדָיו וְגִלַּח אֵת כָּל שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהַר" (ויקרא י"ד ח')

הגאון ה"בן איש חי" מביא את המדרש בו הובא מעשה על כהן שקשיי הפרנסה דחקוהו מאד. רצונו היה לצאת לחוץ לארץ, לדאוג לפרנסתו, אולי יאיר לו המזל פנים ויצליח שם בעסקיו. טרם נפנה לצאת ישב ולימד את אשתו דיני "מראות הנגעים", בתוך כדי הדברים הסביר הכהן לאשתו, שלכל שעה ושעה בראש האדם קיימת גומה נפרדת ומתוכה היא יונקת את חיותה, ואילו היו שתי שערות יונקות מאותה גומה, מיד היו עיניו של האדם כהות. אמרה לו אשתו: ישמעו אונן מה שפיך מדבר, אם לכל שעה ושעה שבראשך הקב"ה זן ודואג לקיומה ולמזונה כל אחת ואחת בפני עצמה, לך עצמך לא כל שכן?, מדוע עליך להרחיק נדוד לארץ רחוקה כדי למצוא את ה'גומה' שתתפרנס ממנה...

אל לו לאדם לדאוג את דאגת המח, מניין יהיה לו אוכל, שהרי הקב"ה זן ומפרנס מביצי כינים ועד קרני ראמים. ועוד ניקח מוסר מכך שאין שעה נוגעת בגומה השייכת לחברתה, כך אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו. וכך אמרו חז"ל בשמך יקראו, ובמקומך יושבוך, ומשלך יתנו לך. אין אדם נוגע במוכן לחברו ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלוא נימה.

אמרו חז"ל (שבת י"ג) "ואלו דברים של עובדי כוכבים אסורים... חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו... ופת שלהם ובישולם וגבינותיהם וסתם יינם". וטעם לדבר כותב רש"י "שלא יהא ישראל רגיל אצלו במאכל ובמשתה ויאכילנו דבר טמא". טעם נוסף כותב הרמב"ם בהלכות מאכלות אסורות "ואעפ"י שאין לאיסורם עיקר מן התורה, גזרו עליהם, כדי להתרחק מן העכו"ם שלא יתערבו בהם ישראל ויבואו לידי חתנות, ואלו הן, אסרו לשתות עמיהן ואפילו במקום שאין לחוש ללין נסך, ואסרו לאכול פיתן או בישוליהן ואפילו במקום שאין לחוש לגיעוליהן".

חז"ל חזו בעיני הבדולה למרוחק, כי יגיעו ימים בהם יטעו רבים מעמי" במחשבות זדון, להתקרב לגויים וללמוד מאורחותיהם וממאכליהם וכך יבוא לידי התבוללות ונישואים ר"ל עם בני נכר, כפי שאמר דוד המלך בתהלים "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּקְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם". וכיצד יגיעו לידי קירוב, ע"י שיפגשו יחד ויטעמו ממאכליהם, אמרו חז"ל "גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות" שאכילה שמאכילין את האורחים ויושבים יחד מביאה לקירוב הלבבות. לכן, באו חכמים וכדרכם עשו משמרת לתורה, גזר להרחיק את האדם מן העבירה ואסרו פת נכרי, ובישולי הגויים. אכילת פת של נכרים אסורה, ואפילו אין לגוי האופה בנים או בנות, ואפילו אינו עובד עבודה זרה.

מה יעשה יהודי שנקלע לארצות נכר ואין בידו מזון, ובטווח הקרוב אליו במרחק של שמונה עשרה דקות אין אפשרות לקנות פת ישראל, האם מותר לו לרכוש פת שנאפתה במאפייה של נכרי?

מאחר והלחם הינו בבחינת "צורך חיי נפש", במקומות בהם אין מצוי פת ישראל, התירו חכמים אכילת פת כשרה שנאפתה ע"י נחתום נכרי במאפייתו, והיא נקראת "פת פלטר", מפני שאינה גורמת כ"כ להתקרבות. וזאת בתנאי שהפת כשרה לחלוטין עם כל מרכיביה, ונאפתה בתנור נקי. ומידת חסידות לא לאכול פת גויים כלל ועיקר, ובפרט לא בשבת ויום טוב, ואין צורך לומר בעשרת ימי תשובה, והארי"י ז"ל החמיר בזה מאד אפילו בספק פת פלטר.

ישנן שלוש מלאכות המתירות את "פת הפלטר", ואף את "פת בעל הבית" הגוי (כאמור, אם ברור שכל מרכיביה כשרים, והבעיה היא רק מצד "בישול נכרים"). אם עשה היהודי אחת משלושת הפעולות הבאות אע"פ שהאופה הוא גוי, מותרת כל הפת הנמצאת בתנור: הדלקת התנור, הכנסת הצק לתנור, "השלכת קיסם" דהיינו הגברת חום התנור. במידה ועבר יהודי במקום, ומצא כבר שהפת נכנסה לתנור וקרמו פניה, עדיין יכול היהודי לחתות בגחלים או להגביר את חום התנור ולהתיר בכך את הפת, אך אם הוצאה הפת מהתנור, אין תקנה להתזירה.

טוב שכן טוב

איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם?... רבי יוסי אומר, שכן טוב. (אבות ב, ט)

אומר רבינו יונה "שכן טוב – שיהא הוא בעצמו טוב אל כל שכניו, ואחר היותו אוהב נאמן לחמישה בני אדם או שמונה, קרוב אליו הדבר לאהוב את כל באי העולם. ונמצא מאושר בכל המידות טובות".

האדם בטבעו מתייחס אל חבריו ואל שכניו כפי יחסם אליו, אם הם טובים אליו הוא יהיה טוב אליהם. אך חז"ל לימדונו שהאדם צריך להתחיל בעצמו את יחסו הטוב אל שכניו, ומכאן ימשך לו טוב ויהיה קרוב אצל הבורא, כפי שאומרים חז"ל "האובב את שכניו והמקרב את קרוביו... עלי הכתוב אומר 'אָז תִּקְרָא וְה' יַעֲנֶה תְּשׁוּעָה וַיֹּאמֶר הַנְּיִן'".

הגה"צ הרב מאיר חדש זצוק"ל, כתב לתלמידו בעניין העתקת מגוריו לעיר אחרת, שאדם הבא לגור במקום מסוים, באופן טבעי חושב הוא על עצמו, איך יסתדר בסביבה החדשה, ומה יוכל לקבל ממנה. אך האמת היא שחובתו לחשוב במה יוכל להנעים את תושבי העיר ולשכניו החדשים. ואכן בהליכותיו היה ניכר שנהג תמיד בנעימות כלפי הסובבים אותו, מסופר שקרוב משפחתו נכנס פעם לביתו בשעה שתיים בלילה, וראה מדבר עם דיין מבוגרי הישיבה בלהט ובריתחא, ולא היה נראה כאיש בן שבעים וחמש בשעה זו. כאשר שלאו לאחר מכן את הדיין, איך ההין להפריע את מנוחת הרב, בשעה כה מאוחרת. אמר הדיין כי חש שהרב כה נהנה מנוכחותו במקום ומדבריו, ולא הרגיש נח לעוזבו... כך היתה דרכו לתת את כל הנעימות וההרגשה הטובה לנמצאים בסביבתו.

לאורם נלך

רבי חיים ויטאל – מהרח"ו - ל' לחודש ניסן ה'ש"פ

של מים אלו, בצירוף נשמתו הגבוהה וזכות רבו, נתיישרה החכמה בלבו. כמה שנים התגורר רבי חיים בירושלים, אולם מעשה מסויים הכריחו לעקור לדמשק. את המעשה הביא החיד"א זצוק"ל בספרו "שם הגדולים", שר תקיף הנקרא אבו סיפ"ן הבין כי בכוחו של רבי חיים לפתוח את מעייני הגיחון, אותו סתם חזקיהו המלך, שלא ברצון חכמים, מפני שנחריב מלך אשור. ואותו שר גזר על רבי חיים לפתוחו, ואם לא דמו בראשו. חשש רבי חיים לעשות כן והלך בקפיצת הדרך לדמשק. בא אליו הארי"י זצ"ל בחלום ואמר לו, הסכלת לעשות, כי זה השר היה גלגול של נחריב, ונקרא אבו סיפ"ן שפירושו אבי החרבות, ואתה יש בן ניצוץ של חזקיהו המלך, והיתה שעת כושר לתקן את אשר עשה שלא ברצון חכמים ולפתוח את מי הגיחון והיתה זו אתחלתא דגאולה. רצה רבי חיים לחזור לארץ ישראל אך הארי"י הניאו מכך באומרו שחלף הזמן.

רוחו הגדולה, גדלותו הגדולה ופרישותו הנוראה של רבי חיים, הקרינו קרני זוהר על בן אחותו רבי יאשיהו פינטו זיע"א שנועד לגדלות, הוא למד אצל דודו רבי חיים את רזי תורת הקבלה, ונעשה לתלמידו המובהק בחכמה זו. קירבה יתירה שררה ביניהם עד שלימים נעשו גם מחותנים, כאשר בנו של רבי חיים – רבי שמואל ויטאל נשא את בתו של רבי יאשיהו לאשה. בשנת ה'ש"פ ל' לחודש ניסן עלתה נשמתו בסערה השמימיה, זיע"א.

רבי חיים ויטאל זיע"א המכונה מהרח"ו, נולד בר"ח חשוון שנת ה'ש"ג (1540), בעיר הקודש צפת, לאביו רבי יוסף ויטאל מקלאבאריס. כבר מקטנותו ניכר היה שנועד לגדלות, ומרן הבית יוסף היה מזהירו בשם המגיד הנגלה אליו, שיהיה שקוד על התורה ועל העבודה לעשות רצון קונו, כי נשמתו גדולה מאד, ונקיה יותר מכל בני דורו.

כשגדל נעשה לאחד מגדולי הדור בתורת הנגלה, ונמנה על תלמידיו של האלשיך הקדוש. בשנת ה'ש"נ הוסמך על ידי רבו האלשיך הקדוש. עיקר גדלותו היתה בתורת הנסתר. בתחילה למד אצל הרמ"ק - רבי משה קורדובירו זיע"א, אך זמן קצר לאחר שהגיע הארי"י הקדוש זיע"א לעיר צפת, התקרב אליו רבי חיים, והוא בן כ"ח שנה. ומאז ועד פטירת הארי"י בה' אב ש"ב, לא זזה ידו מתחת ידו. מן השמים הורו לארי"י הקדוש שתלמידו העיקרי הוא רבי חיים ויטאל, והוא שיפרסם תורתו בעולם וינחילה לרבים. לפיכך פתח את כל מעיינות חכמתו בפני תלמידו הנאמן, והשקפה מים זכים מבאר תורת הרז. את כל חכמת קבלת הארי"י המצויה בידו, למד הימנו בשנה ועשרה חדשים באופן פלאי. הארי"י הקדוש ידע ברוח קדשו היכן גזוה בארה של מרים בימה של טבריה, ונטל את תלמידו בסירה לאותו מקום טמיר ונעלם, והשקה את רבי חיים ממי הבאר הקדושים, ומכוחם המופלא

אמר הרה"צ רבי משה מקוברין:
יום שלא עשית בו חסד, אינו נחשב ליום מימי חיך!

אבן מאסו הבונים

בתקיעת כף הלכו שני הנערים לשיבה הגדולה בעיר בורסיף, הם הגיעו לעת ערב עייפים ורעבים, והשמש שראם והכיר בהם שמבבל באו סידר להם הכנסת אורחים אצל גביר העיירה. לשאלת הגביר מדוע הגיעו לעירם, ענו נרגשות, כי יתומים עניים הם, וכל רצונם לשקוד על לימוד התורה, אך מתביישים הם לאכול על שלחן אחרים המכירים אותם. שמח העשיר בזכות שנזדמנה לו והבטיח להם את כל מחסורם, ואף ביקש מבנו שישב עמהם וידריכם בלימוד התורה. מיד ישבו הנערים שהתגלו כבעלי כשרון רב, ולמדו בשקידה מופלאה יומם ולילה עד שהפכו למצויינים שבישיבה. חמש שנים חלפו, אך הם לא עצרו מלימודם והמשיכו עד ששמום יצא לתהילה והם נישאו לבנות גבירי הקהילה, כשכל מחסורם מוטל על כתפי חותניהם, כדי שיוכלו להמשיך לשקוד ולהעמיד תלמידים הרבה.

כעבור עשר שנים, בקשו רשות ממשפחתם לחזור לפרק זמן קצר לבבל עיר מולדתם, כאשר הגיעו לבבל, הבחינו בתכונה רבה ברחובות העיר, לשאלתם נאמר להם, כי הגאון רבי יהודה בן חסדיא עומד לדרוש הערב בבית הכנסת הגדול, וכל בני העיר באים לשמוע את דרשתו. שמח אחד הידידים ואמר "זה היום קיוונו לו, הבה נגייס את כל כחותינו כדי לסתור את דרשתו של יהודה זה, ונביישו כאשר הפצנו לעשות" אך רעו הסהו מיד ואמר "מה זאת תדבר אחי, מחוייבים אנו להכיר טובה לרבי יהודה, שאילולא הוא, לא היינו מגיעים למה שאנו היום". התפעל הידיד והודה על האמת כי נכון הדבר. נכנסו שני הרעים והקשיבו לדרשתו המפולפלת של רבי יהודה, כל הרבנים נהנו בארשת כבוד, אך הידידים מצאו בדרשה נקודות תורפה וקושיות וסתירות לפילפוליו, ובכל אופן נשאר ופניהם חתומות ולא אמרו בפרהסיא מאומה.

לאחר הדרשה ביקשו להתקבל אצל רבי יהודה, ונכנסו עימו בשיחה ופרשו לפניו את טעיותיו ופרכי סברותיו, התפעל רבי יהודה מהרבנים החשובים ושאלם לשמם ולמקום מגוריהם. "מבבל אנו בני עירך" – ענו לו. "חכמים גדולים כמוכם, ואיני מכירכם?" תמה רבי יהודה. "ודאי מכיר אתה אותנו, הן שפכת את דמנו" ענו שני היתומים. הביט בהם רבי יהודה ואמר "מעודי לא פגעת באיש, מלבד פעם אחת ביום שהוסמכתי לרבנות, כאשר עמדת לדרוש בפני הקהל, ושני נערים שעמדו מולי, הסיחו את דעתי ודעת הקהל, והורתי להוציאם". ענו שני היתומים "אנחנו אותם הנערים שהוציאו אותנו בבושת פנים". מיד הורה רבי יהודה לכנס את כל הקהל, עלה לבימה כשמצידיו שני החכמים שבאו מבורסיף, הוא הודה על טעיותיו בדרשתו, שבזכות שני רבנים אלו שביישם לפני עשר שנים, הם שהאירו את עיניו והעמידו אותו על האמת, ומיד הוסיף ודבר בחשיבות כבוד הזולת, כיצד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. התרגשו בני העיר בגדד לשמע הדברים, קיבלו על עצמם להזהר מאד שלא לבייש אף אחד. ומתוך שהכירו בגדולתם של שני הרבנים שהם בני עירם, הביאום בכבוד רב לעיר ומינום לרבנים ולראשי ישובות.

לפני חמש מאות שנה, בעיר בגדד שבבבל, חיו שני נערים יתומים, כבני שבע עשרה, מסתובבים היו ברחובות באפס מעשה, מתעברים בריב לא להם, וגורמים מהומות ותגרות בין הנערים. לא אחת נתפסו ע"י השוטרים ונלקחו למאסר לפרקי זמן שונים, אך מעולם לא שבו מדרכיהם הרעה. באחד הימים עברו ברחובות העיר בגדד, וראו המון אדם צועד לכיוון אחד מבתי העיר בשכונת הגבירים, היה זה ביתו של הגביר הנכבד רבי אברהם בן חסדיא. בוסתן רחב ידיים נגלה לעיניהם מבעד לשער המפואר, ובו שלחנות גדושים בכל טוב במאכל ובמשתה.

הם נכנסו יחד עם הקהל שגדש את הבוסתן והסבו ליד אחד השולחנות, עיניהם לא ידעו שבעה, עז היה רצונם לטול מכל המעדנים והפרפראות שהוגשו לשלחנות. אך לפתע השתתק הקהל ונעמד על רגליו, מן הבית יצא נער כבן שבע עשרה לבוש בגדי פאר ועטוף הטלית, מלווה בידי אביו, ולאחריו פסע רבו של הנער ורבני העיר נשואי הפנים. התרגשות מיוחדת נישאה באויר כאשר הגיע הנער לשלחן הכבוד. רבו רבי עזריה הכהן הוציא מחיקו מגילת קלף, פרש אותה לפניו והחל לקרוא מותכה "ויהי נעם ה' עלינו...אנו דייני בית הדין מסמיכים להוראה, את הבחור החכם החשוב רבי יהודה בן חסדיא... יורה יורה, ידין ידין..." ובמעמד רב רושם, נמסרה תעודת הסמיכה לרבי יהודה בן חסדיא.

לאחר בקשת רשות מהרבנים הנכבדים, מהוריו ומרבו, מראשי הקהל ומכל הנאספים, החל הנער לדרוש בהלכה כשהוא מעמיק בסוגיות בפלפול עצום ובבהירות רבה. ולפתע נפלו עיניו על שני הנערים היתומים המובטלים, אשר ישבו פעורי פה ולא הבינו מדבריו מאומה, דעתו הוסחה והוא סימן להם בידו לעזוב את המעמד, מיד הגיעו משרתי הבית ובזרוע חזקה הוציאו מהבוסתן בתקיפות.

וכך מצאו עצמם שני הנערים עזובים ונכלמים, מבויישים וכואבים ברחובה של עיר, הרחק משאון השמחה. מתוך כעס אמר אחד הנערים "מחר נארו בלע נער הגאה, ונכה אותו בחזקה על אשר ביזנו בהנף יד, בחרוף נפש נכה על ששפך את דמנו ברבים". אך חברו לא נסחף עם כעסו של ידידו היתום, ואמר "מה יתן לנו אם נכנו נפש? הן נוכל למות אף אנו בעוון זה. אך יש בליבי רעיון, שנוכל לפגוע בו בפרהסיא, פי אלף ממה שביזה אותנו, ללא חרב או סכין. ולא עוד, אלא שכולם יחזקו את ידינו!". ולתמיחת חברו, הסביר כי מוטב שיקדישו כעת חמש משנות חייהם ללימוד התורה בשקידה והתמדה עצומה, עד אשר יעלו בידיעתם על הנער שביזם, ויוכלו לביישו בידיעתם פי אלף ממה שביזה הוא אותם, בזה הלילה. הקשיב החבר והרעיון נשא חן בליבו, אך התעורר בליבו ספק ושאל "כיצד נחיה באותן שנים בהן נלמד תורה, הן לא יעלה על הדעת ללמוד תורה, ולשלוח יד בגניבה?" אך ידידו בעל הרעיון הגיעו בכך שיהודים רחמנים בני רחמנים הם, ותומכים הם בלומדי התורה, ודאי באחת מקהילות יושבי הסביבה ימצאו כמה נדיבים להחזיקם.

יונתי בחגוי הסלע

גופן. גוזלי יונים מסוגלים לשהות בסביבה ובה טמפרטורות גבוהות של עד 50 מעלות. ובכדי לצנן את גופם הם פותחים את המקור ומאדים מים מבעד לעורם, בדומה להזעה.

מזון גוזלי היונים נקרא "חלב יונים" הוא נוזלי וסמיך, ונוצר בזפק של שני ההורים. החלב מורכב בעיקר ממים ועשיר באבות מזון, חלבונים ושומנים. במשך 28 יום מזון הגוזל מחלב זה כאשר במהלך ימים אלו הוא מסתגל לאט לזרעים. בחלוף 28 יום מתבסס מזונו של הגוזל בעיקר על זרעים.

היונים עפות בלהקות גדולות מאד ודואגות לחברותיהן ע"י שמודיעות להן על מקומות עשירים במזון. הקמת שובך בסמוך לשדה זרועה עלולה לגרום לנזק רב מאד, מחמת אכילת היונה את זרעי השדה. ואכן אמרו חז"ל מרחיקין את השובך מן העיר חמשים אמה, ורש"י מפרש מרחיקין השובך מן העיר - שהיונים מפסידין זרעוני גנות. מחקר מעניין תיעד תופעה מופלאה שבה להקות יונים הגיעו למקום עתיר זרעים ומזון, הן נחו במקום ולא אכלו עד אשר הצטרפו להקות נוספות של יונים. להקות גדולות מסוגלות לחסל את כל הזרעים בשדה. היונה נאמנה לבן זוגה, אמרו חז"ל מה יונה זו משעה שמכרת בן זוגה עוד אינה ממירה אותו באחר, כך ישראל משעה שהכירו להקב"ה לא המירוהו באחר. ליונים יכולת נפלאה לחזור לשובך ממנו יצאו בגלל נאמנותן ויכולת הניווט המעולה שלהן. אף ע"כ מצאנו שאמרו חז"ל, ומה יונה זו אפילו אדם נוטל את גוזליה מתחתיה אינה זונחת את שובכה, כך ישראל אע"פ שחרב בית המקדש, עולים לשם.

בשנים קדמוניות בני היונה היו מובאים כקרוב במשכן ובבית המקדש, דרשו חז"ל, מה יונה זו מכפרת על העונות, כך ישראל מכפרין על האמונות. ליונים מיוחסות תכונות חיוביות בגלל קולן העדין ואורח חייהם, וכן אמרו חז"ל מה יונה זו תמה, כך ישראל נאים בהילוכן כשהן עולין לפעמי רגלים. מה יונה זו מצויינת, כך ישראל מצויינת בתגלחת, במילה וציצית. מה יונה זו צנועה, כך ישראל צנועים. גוף היונה קטן וראשה עגול, רגליה קצרות והאצבעות ארוכות. האצבע האחורית ארוכה ונמצאת בגובה אחד עם שאר האצבעות.

מקור היונה ארוך מעט בהשוואה לאוכלי זרעים אחרים בעל מבנה עדין. בבסיס המקור יש עור רך בעל מרקם ספוגי. היונים ניזונות מזרעים, ומאחר שמקורן נטול שיניים, הן בולעות אבנים קטנות המסייעות בטחינת הזרעים בקיבה. כמות המים בזרעים קטנה, ולכן צריכות היונים להגיע למקורות מים ולהרוות את צמאונן. אופן שתיית המים אצל היונים שונה מעופות אחרים, אשר טובלים את מקורם במים, וע"י הרמת הראש מזרימים את המים מהמקור לגופן. היונה לעומתן, מטבילה את המקור עד הנחיריים ושואבת את כל הכמות הדרושה לה בלגימת אחת. בדומה לשתיה בעזרת "קש". אמרו חז"ל כל העופות פוסלין מי חטאת חוץ מן היונה מפני שמוצצת.

יונים החיות באזורים נטולי מים, כמו מדבר או הרים, עפות מידי יום למרחק של 20 ק"מ ויותר, כדי להגיע למקור מים. היונים זקוקות למים אף לשם קירור

אתר 08.852.0.852